

Radovan Žerjav

*Jože Poglajen
Meta Roglič
fotografija Jaka Adamič*

Če je predsednica LDS Katarina Kresal nov obraz na levi strani slovenskega političnega odra, je to na desni nedvomno predsednik SLS. V politiko je, kot sam priznava, padel z lune, a se je zelo hitro izučil politične obrti. Kot popolnoma neznanega ga je za prometnega ministra imenoval predsednik prejšnje vlade Janez Janša.

erjav se danes z vodjo SDS sicer včasih pogovarja, vendar povezav ne išče. Nasprotno, zdi se, da mu prav odmikanje od Janševe SDS, ki je sicer zelo previdno, med volilci prinaša nove politične točke. »Očitno so ljudje opazili našo nekoliko drugačno politično držo neke desne sredine, ki ni čisto gluha za dobre predloge, ki prihajajo z vladne strani,« pravi sedmi predsednik Slovenske ljudske stranke po vrsti.

Te dni se je v množici referendumskih pobud in zahtev pojavila še pobuda za posvetovalni referendum o TEŠ6.

Vlada ima tudi v primeru TEŠ6 škarje in platno. Ta projekt je podprla in vsaj čudno je, da ena od koalicijskih strank predlaga referendum.

Toda TEŠ6 je že stara zgodba.

Zgodba je stara. Kolega Bogovič je, preden so bili nakazani težki milijoni, predlagal, da še enkrat premislimo o smiselnosti te investicije. Po nakazilu stotih milijonov evrov pa je vprašanje, ali je projekt še ekonomično ustavljati.

Toda pobuda za referendum je v parlamentu. Kako boste ravnali?

Načelno smo proti referendumom. Podprli smo le referendum o arbitražnem sporazumu, ki so ga podprle vse politične stranke, vse druge referendume, vključno z referendumom o TEŠ6, pa zavračamo, saj menimo, da mora odločitve sprejemati politika. Prevzeli smo odgovornost in tega se moramo zavedati.

Razumem pa, da je kredibilnost vlade na tako nizki ravni, da vsak vidi priložnost, da preko referendumu uveljavi svoje razmišljanje. Vlada po moji oceni nima možnosti, da bi kateregakoli od referendumov dobila. Gre torej za problem kredibilnosti vlade oziroma nizke podpore, ki jo ima v javnosti.

Takšno stališče do referendumov je za SLS značilno, odkar ste vi na njenem čelu. Prej je bila stranka med zelo zagretimi zagovorniki ljudske volje.

Z institutom referendumu se ne gre igrati. Ta institut je zelo pomemben, je tudi ustavno opredeljen in zlorabljeni ta instrument se mi zdi zelo nevarno. Na drugi strani se pojavljajo ideje, da bi ta instrument tako ali drugače omejevali, česar tudi ne podpiram. Sem torej za to, da odgovorna politika referendum uporabi le tedaj, ko je to res potrebno.

Je torej Janševa politika, ki ta institut pogosto uporablja, neodgovorna?

Tega nisem dejal. Je pa res treba razmisliti, kdaj ta instrument uporabiti, sicer ga bomo spravili na nivo, ko bomo šli na referendum za tako rekoč vsak zakon.

Težko je pričakovati, da se bo politika sama omejila. Bi se torej strinjali, da bi črtali vsaj določbe, po katerih parlament sam svoje odločitve daje na referendum?

Referendum je eden redkih instrumentov opozicije.

To je instrument volilcev in ne opozicije.

Že, ampak opozicija ga lahko sproži.

Če izpeljem vašo tezo, da je referendum orodje opozicije. V sedanjih okoliščinah, ko ima vlada le še 15 do 20 odstotkov podpore, opozicija vsak referendum dobi. Kdo je torej zdaj na oblasti?

Saj v tem je ravno največji problem. Zato govorim, da je treba sprejemati odločitve v državnem zboru in ne zlorabljeni institucije referendumu.

Referendum, za katerega je že jasno, da bo, je referendum o malem delu. SLS je samo idejo zakona na začetku podpirala, na koncu ste bili proti njemu.

Smo pa jasno povedali, zakaj smo proti. Na neki način smo napovedovali, da se bo dogajalo, kar se zdaj dogaja, da bo referendum in da bo na referendumu zakon verjetno padel. Zato smo se zavzemali, da se vendarle naredi korak nazaj, da se zakon v državnem zboru zavrne in morda opravi še kakšen pogovor z deležniki.

S katerimi deležniki?

Sindikati, študenti.

In lastniki študentskih servisov?

Ne, z njimi gotovo ne, saj je bistvo zakona, da se preprečijo zadeve s servisi, ki so nenormalne. Želeli smo torej, da se z dogovarjanjem in z vzporedno vložitvijo zakona o štipendijah pride s paketom, ki bi bil sprejet. Zdaj pa bomo imeli problem, ker bo zakon na referendumu padel.

Se boste v referendumsko kampanjo o malem delu aktivneje vključevali?

Povedali bomo, kaj je dobro, opozorili, da se je skozi študentske servise izkoriščalo študente, da je peščica ljudi bogatela in zdaj tako rekoč financirajo to referendumsko kampanjo.

Nekoliko poenostavljen pogled od zunaj je približno takle: pri pokojninski reformi ste malo trgovali in nekaj dobili...

Kaj smo pa trgovali?

Na primer glede državnih pokojnin. Pri malem delu pa niste uveljavili svojih predlogov. Je to razlog, da zakona o malem delu ne podpirate?

Ocenili smo, da zakon nekatere probleme sicer rešuje, da pa bi se lahko z malo več pogovora izognili referendumu.

Verjamete, da bi se lahko dogovorili s študentsko organizacijo?

Mislím, da bi se dalo narediti še kakšen korak. Glede pokojninske reforme so bili naši predlogi na mizi od vsega začetka in niso drastično spreminjali same pokojninske reforme.

Zakaj mislite, da sindikati in del opozicije ne dojemajo govornice števil? Jasno je namreč, da več upokojujencev pomeni več denarja, ki ga je treba od nekod vzeti.

Če pokojninska reforma ne bi imela tako velikega javnega odmeva, bi bila podpora v državnem zboru

osebna izkaznica

Rodil se je 2. decembra 1968 v Mariboru. Je magister znanosti s področja kemijske tehnologije. Pred vstopom v politiko je bil direktor Naftne Biodizel in pomočnik direktorja Naftne Lendava za tehnično področje.

Po Ivanu Omanu, Marjanu Podobniku, Francu Zagožnu, Franciju Butu, Janezu Podobniku in Bojanu Šrotu je sedmi predsednik Slovenske ljudske stranke.

Na predčasnem kongresu SLS maja 2009 v Krškem je kot edini kandidat za predsednika dobil 179 glasov, en delegat je bil proti njegovemu imenovanju, ena glasovnica pa je bila neveljavna.

Z ženo in sinom živi v Krogu pri Murski Soboti. V prostem času se ukvarja s kolesarjenjem, igranjem kitare in jadranjem.

drugačna, kot je bila. Sindikati pa bi morali začeti igrati vlogo, ki jo imajo. Nihče se ne vpraša, kje so bili sindikati v vseh teh menedžerskih zgodbah. Po zakonu o gospodarskih družbah so sindikalni predstavniki tretjinsko navzoči v nadzornih svetih, prisotni so v upravah. Naj mi sindikalni liderji povedo, kje so bili njihovi predstavniki v nadzornih svetih in upravah, ko posamezna podjetja niso plačevala prispevkov. So o tem opozorili upravo, so poklicali novinarje in jim povedali, da podjetje ne plačuje prispevkov delavcem? Ali pa igrajo zdaj neko dvolično igro in skušajo vse te zgodbe prikriti?

Vi ste Semoliča že pozvali, naj odstopi.

Ja. Naj dajo odgovore, kje so bili. V vseh večjih zgodbah so bili tretjinsko navzoči. Bodo prevzeli tudi tretjinsko odgovornost? Kje so sindikati v zadnjem primeru SCT, kjer ključno vlogo igra nekakšno društvo nevidnih delavcev? Kje so bili sindikati v primeru Vegrada? Pa v primeru moje ali pa naše Mure, kjer je šlo za tri tisoč delovnih mest. Prišli so na Gregorčičevo, dvignili pesti in tiho protestirali. Za tri tisoč delovnih mest bi morali priti tja s šotori in se utaboriti. Da ne omenjam Gorenja.

Še eno nekoliko provokativno vprašanje glede pokojninske reforme. Se vam ne zdi, da je vaša podpora tej reformi neke vrste pokritje za nepodporo opozicijske SDS? SDS bo v prihodnjem mandatu verjetno na oblasti in ustrezalo bi ji, da pokojninsko reformo sprejme sedanja oblast, čeprav so se načeloma obmilili proti reformi. Vi pa ste jo javno podprli.

Lagal bi, če bi rekel, da je mnenje o podpori pokojninski reformi v naši stranki enotno. O tem smo se ogromno pogovarjali. Še dan pred odločanjem v DZ sem predsedniku vlade sporočil, da te podpore ne moremo zagotoviti.

In kaj se je zgodilo, da ste podporo vendarle zagotovili? Po nekaterih informacijah ste celo zagrozili, da boste odstopili kot predsednik stranke, če SLS reforme ne bo podprla.

Na dan odločanja, ko je seja državnega zbora že potekala, smo se poslanci SLS ponovno usedli, in ker smo bili prepričani, da je ta reforma dobra, smo se odločili, da prevzamemo odgovornost in jo podpremo. Zavedamo se namreč, da bo preprosto treba delati več. Ni druge logike. Vse drugo je blef. Sam sem rekel, da sem se v primeru, če bo stranka naše ravnanje ocenila kot napačno, pripravljen umakniti. Zdaj se ocenjuje, da je bila naša odločitev pravilna.

Se torej strinjate, da bi uveljavitev pokojninske reforme najbolj koristila Janezu Janši, saj bo najverjetneje po naslednjih volitvah prevzel oblast?

Ta pokojninska reforma koristi vsem.

Toda politično gledano.

Mogoče. Mi smo tu precej tvegali, pokazali odgovorno držo in ocenjujem, da so ljudje to opazili in da so nas, sodeč po javnomnenjskih raziskavah, nagradili. To pa ne pomeni, da bomo zdaj kar po dolgem in počez podpirali predloge vlade.

Torej podpore zdravstveni reformi vnaprej ne napovedujete.

Ne. Če se bo dvigovala prispevna stopnja, bomo proti zdravstveni reformi, saj sem trdno prepričan, da gospodarstva ne smemo več obremenjevati. Sam bi prepovedal kakršnokoli dodatno obremenjevanje gospodarstva. Še več. Treba bi bilo narediti kakšen korak v smeri njegove razbremenitve – ob hkratnem znižanju stroškov javnega sektorja. Verjamem, da je vlada zamudila vlak in da smo stopili v drugo polovico mandata, ko bo težko izpeljati kakšno resnejšo reformo v javnem sektorju. Čaka pa to naslednjo vlado.

V naslednjem mandatu bo potrebna vlada, ki bo nekakšen krizni menedžment, ki bo potegnila nekaj resnih, bolečih potez. Najprej bo treba povečati učinkovitost, znižati stroške, najbrž tudi število zaposlenih v javnem sektorju. Nisem za to, da z davki gospodarstvu jemljemo denar, nato pa ga po svojih pravilih tja vračamo. Denar naj ostane tam, kjer se ustvari, saj ga bodo znali najbolj korektno porabiti.

Kako bi presekali krog: vse manj denarja v državni blagajni, vse več denarja za socialo?

Vsi bomo morali stopiti korak nazaj. Govoril sem o znižanju stroškov v javni upravi. Vsi govorijo o nižjem številu ministrstev in tudi sam se strinjam, da bo to število treba znižati.

Na koliko?

Na deset.

In promet bi priključili h gospodarstvu?

Mislim, da bi bilo bolje, če bi imeli ministrstvo za infrastrukturo. Prav tako je preveč agencij in uradov, skoraj z vsakim zakonom pride kakšna nova agencija. Veliko se je govorilo o času debelih krav v letih 2007, 2008, ko so znašali odhodki iz proračuna nekaj več kot osem milijard evrov. Zdaj bomo potrošili deset milijard. Zavedam se, da so nekateri odhodki, ki jih ne moreš zmanjšati, so pa vendarle postavke v proračunu, ki jih je mogoče vrniti na leto 2008 in jih znižati za 10 odstotkov.

Točno vem, kako smo delali v gospodarstvu. Ko je bila kriza, smo marsikaj porezali. Pa ni bilo novega računalnika, novega ekrana ..., ker nismo imeli s čim plačati. Tu pa ima človek občutek, da obstaja vreča brez dna in se samo jemlje. To je nesprejemljiva potrošniška logika, ki jo je treba spremeniti. In predsednik vlade bi moral odigrati ključno vlogo in postaviti okvirje. Moral bi reči: »Poslušajte gospodje, dragi moji ministri, toliko bomo trošili in nič več.« In povedati bi moral direktorjem v vseh teh upravah in uradih, da se bo trošilo manj kot lani, saj država nima in se je treba obnašati racionalno. S tem pa ne trdim, da je treba rezati tudi investicije. Problem, ki ga imamo, je, da je v politiki premalo gospodarstvenikov.

In preveč profesorjev?

Absolutno. Pa tega ne mislim slabšalno. Profesorji so odlični svetovalci, voditi ministrstvo pa je menedžerski posel. Brez resnih rezov znotraj javne uprave ne bomo mogli razbremeniti gospodarstva. Tudi v šolstvu bo treba stopiti korak nazaj.

In bomo imeli takoj referendum.

Potem pa pustimo vse, da bo šlo, da ne rečem kam.

Če govorimo o resetiranju, sam tega ne razumem tako, da ugasneš računalnik in ga z istim operacijskim sistemom ponovno zaženeš, temveč moraš spremeniti operacijski sistem. Operacijski sistem pa so ustava in zakoni.

Je to provokacija?

Ne, to ni provokacija.

Mislím, da ustava ni kriva za krizo.

Ne za gospodarsko, temveč za politično krizo oziroma krizo upravljanja države.

Politična kriza je, ker imamo nesposobno vlado.

Se pa ne da nič spremeniti, ne da se je zamenjati oziroma priti do predčasnih volitev in tukaj je blokada.

Če bomo pod pretvezo gospodarske in finančne krize rokohitrsko odpirali ustavo, da bomo v prihodnosti laže rušili vlado, se nam bodo te menjave – tako kot v nekaterih drugih državah – dogajale kar naprej. Menim, da sedanja ureditev vendarle daje neko stabilnost. Tisti, ki so prevzeli odgovornost za vodenje države, pa morajo ukrepati, če sprevidijo, da zadeva ne gre tako, kot bi morala iti. A tega očitno niso sposobni.

Pa je ta vladna ekipa res tako slaba? Če namreč naredimo primerjavo z vladno ekipo v prejšnjem mandatu, bi težko rekli, da je sedanja bistveno slabša. Je torej glavni problem premier?

Predvsem pogrešam večjo operativnost na področju gospodarstva. V tej vladi je eden najbolj operativnih ministrov minister za delo Ivan Svetlik. Če bi imeli tako operativnega ministra na gospodarskem področju, pa na področju okolja in prostora ..., bi bila zadeva popolnoma drugačna.

Torej ne delite sedanjega navdušenja dela opozicije nad bivšim gospodarskim ministrom Matejem Lahovnikom?

Minister Lahovnik je imel ogromno javnomnenjsko podporo – najbrž zaradi njegovih takšnih in drugačnih manevrov, povezanih s samo koalicijo, in ne toliko zaradi vsebinskega dela ministrstva.

In te podpore pri svojem delu ni izkoristil?

Po moji oceni je ni izkoristil v tolikšni meri, kot bi se jo moralo izkoristiti.

Po nekaterih tezah je glavni krivec za sedanje stanje gospodarstva finančni sistem, ki ne servisira vitalnega dela gospodarstva. Banke pa so večinoma v državni lasti.

In smo pri točki, ko ima človek občutek, da se stvari ne želi razčistiti. Prišlo je do spora med regulatorjema, do težkih javnih besed, a se ob tem nihče ni zganil.

Pa saj danes že vsak vsakomur reče, da laže.

Že, toda gre za regulatorje.

Vlada po moji oceni nima možnosti, da bi kateregakoli od referendumov dobila. Gre torej za problem kredibilnosti vlade oziroma nizke podpore, ki jo ima v javnosti.

Ko ste pred skoraj dvema letoma prevzeli vodenje stranke ...

... maja bo dve leti.

... ste napovedali, da boste poskusili stabilizirati stranko. Ste to dosegli, ste zadovoljni z rezultatom?

Stranka je stabilizirana, stranka je enotna. Imamo, vprašajte še koga drugega, dobro vzdušje in veseli smo rahlega vzpona na lestvicah javnega mnenja, ki smo ga deležni. Stranko sem prevzel, ko so nam ankete kazale tudi manj od enega odstotka, kar ni bilo ravno obetajoče. Zdaj se podpora volilcev giblje okoli štirih, petih in tudi šestih odstotkov, tako da smo zadržali dobršen del podpore, ki smo je bili deležni na občinskih volitvah, to je nekaj čez devet odstotkov.

SLS je bila na lokalnih volitvah vedno uspešna.

Ja, vedno smo bili na lokalnih volitvah uspešni, potem pa smo padli proti dnu. Tokrat se to ni zgodilo, nismo padli prav do dna. Držimo se na za nas spodbudni ravni. Očitno so ljudje opazili našo nekoliko drugačno politično držo neke desne sredine, ki ni čisto gluha za dobre predloge, ki prihajajo z vladne strani. Zdi se mi, da je takšna konstruktivna drža zdaj nujno potrebna, in z njo bomo nadaljevali.

Sami pravite, da podpirate 85 odstotkov vladnih predlogov.

Tako kaže statistika glasovanj SLS v parlamentu. Tudi drugi imajo podobno statistiko.

To je zgolj statistika, mar ni pomembnost zakonov, ki ste jih podprli ali jih niste, važnejša?

Ja, seveda. Ta 85-odstotna statistika ne more, denimo, odtehtati naše podpore pokojninski reformi.

Ko ste prevzemali stranko, je bilo slišati napovedi, da boste po Bojanu Šrotu bolj zapluli v vode SDS. Ste res bliže Janši?

Kaj pravite vi?

Stran / Page: 10

Doseg / Reach: 52000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 3042 cm2

6 / 10

Včasih je videti, da v bistvu s svojimi potezami služite Janševim načrtom. Recimo pri pokojninski reformi.

Poglejte. SLS je neodvisna politična stranka, ki razmišlja s svojo glavo. Sam ne bom nikoli slepo sledil nekim idejam in projektom, za katere mislim, da niso dobri. Tega ne bomo počeli.

Vas Janša poskuša pridobiti za kakšne od svojih potez?

Mi se pogovarjamo z vsemi o različnih projektih in smo marsikdaj – tudi pred pokojninsko reformo – rekli ne, a se tega ni videlo tako jasno. Verjemite, da bi bil marsikakšen referendum več, če bi mi prispevali podpise poslancev. Smo pač mislili, da referendum ne bi bil dobra rešitev.

Se pravi, ker potrebujete lastno prepoznavnost, ne morete biti prav blizu Janši?

Mi smo na desni sredini vedno bili in tu bomo tudi ostali. Nikakor ne želimo biti tako ali drugače uokvirjeni. Pred volitvami se ne želimo vezati v kakršnekoli koalicije. Ne, mi se bomo držali naše smeri krščanskih in ljudskih vrednot. Mi smo in bomo še naprej odgovorna alternativa.

Janez Janša je nedavno v intervjuju za Radio Ognjišče povedal, da se pogovarjate o skupnem nastopu na volitvah.

Doslej ni bilo še nobenega takšnega razgovora, bila pa je izražena želja, da bi se pogovarjali. Želje za pogovor

ne bomo zavrnili, saj se pogovarjamo z vsemi, toda naše stališče je, da smo samostojna politična stranka, in to bomo tudi ostali.

Skupen nastop na volitvah torej odpade?

Pogovarjati se o tem v sedanjem trenutku je brezpredmetno. Je prehitro. Kako se bodo zadeve v prihodnje odvijale, ne vem.

Če bo Janševa SDS dobila 50 plus odstotkov, koliko računate, da lahko dobi SLS?

Če bo tako, bomo imeli, kot sem že večkrat javno dejal, na desni strani eno samo stranko in nobene druge več. To je moja ocena. To je strategija ene od političnih strank, mi bomo imeli svojo. Verjamemo, da lahko ponovimo rezultat lokalnih volitev. Če pri rezultatih javnega menja odštejemo neopredeljene in tiste, ki ne bodo volili, smo približno tu.

Če se ne motim, ste nekoč rekli, da ni bil cilj Janeza Janše uničiti NSi, ampak SLS?

To so bile govorice, ja.

Pa jim verjamete?

Težko je trditi, da je to resnica, težko. Nobenih dokazov ni za te govorice. Ampak jaz se s tem ne obremenjujem. Tudi s tem ne, kaj bo počela SDS. Ona ima svojo logiko, svojo politiko, strategijo, mi pa svojo. To je to. Na volilni dan zvečer bomo videli, kakšen je volilni izid, in razmišljali za naprej.

Kdaj sta se z Janšo zadnjič srečala?

Hu, niti ne vem, že dolgo bo tega.

Kako ste zadovoljni s k vam iz SDS prebeglim poslancem Francem Pukšičem? Je bila to dobra naložba?

Mislim, da ja. Franc je v poslansko skupino prinesel nekaj drugačnega razmišljanja, veliko energije in delavnosti.

In glasnosti. Politično pa vendarle ni zapustil SDS, kar je opaziti pri nekaterih glasovanjih.

Vsak ima pač svoj slog nastopanja.

Katere svoje ljudi boste volilcem ponudili kot vladno alternativo?

Za zdaj se z njimi še pogovarjamo, in ko bodo pristali, jih bomo predstavili.

So to novi obrazi ali računate na Kanglerja, brata Podobnik in druge veterane stranke?

Kar lahko zdaj rečem, je to, da bo to nova, sveža ekipa.

Kakšna pa bo vsebinska ponudba volilcem SLS?

Številka ena bo gospodarstvo. Dve, javna uprava. Ne bomo pa pozabili niti na razvoj podeželja. Ta trenutek imamo hude težave s samooskrbo s hrano. Padla je na kritično raven in potreben je resen razmislek, kako ukrepati. Zavedam se, da v slovenskem kmetijstvu ni mogoče preživeti s koruzo in pšenico. Povečati pride-lavo hrane je nuja. Cene hrane, kruha, mesa, mleka rastejo in pravilno se mi zdi razmišljanje kmetijskega ministra Židana o regulaciji cen in s tem tudi trgovskih marž. Čeprav se sliši malo čudno. Še posebej, ker nikoli ne veš, ali ni v ozadju kakšen dogovor med trgovci. In še nekaj. Tudi to dvigovanje cen bi še razumel, če bi takrat, ko so cene pšenice in drugih borznih živil padle, za toliko znižali tudi končne cene kruha, mesa in tako dalje. A se to nikoli ni zgodilo. Sem za to, da se podoben mehanizem cen, kot velja za gorivo, uveljavi tudi za določene vrste hrane.

Se strinjate s formulo, kolikor gre NSi navzdol, gre SLS navzgor?

Ne. Delno morda to velja, čeprav sem prepričan, da nagovarjamo različne ljudi. NSi se je postavila bistveno bolj desno, kot smo mi, ki smo ostali na desni sredi-ni.

Mislite, da ji bo uspela vrnitev v parlament?

Mislim, da bo zelo težko, da ne rečem nemogoče. Zgoditi bi se moralo nekaj spektakularnega. Nekatere stranke, ki so v parlamentu – mi nismo med njimi –, imajo težave v njem obstati, veliko težje pa je stranki, ki je zunaj parlamenta, znova priti vanj. A da ne bo nesporazuma, jaz jim želim vse dobro.

Vi imate srečo, da nimate Peterletovega sindroma?

Kaj pa je sindrom Peterle?

To, da je eden najbolj uglednih in vplivnih obrazov stranke na eni strani, dobršen del stranke z aktualno predsednico pa na drugi.

No, mislim, da smo v SLS precej enotni, čeprav obstajajo vprašanja, kjer se naša mnenja razhajajo.

Kdaj ste vstopili v politiko? Zdi se, da ste na mesto ministra za promet leta 2007 padli z lune.

Da, kot ste rekli, z lune sem padel. Zgodilo se je čez noč in v politiki sem ostal.

Od kdaj ste član stranke?

Mislim, da od leta 1994, ko sem prišel v lendavsko Nafto in so bile v njej zelo hude težave. V SLS sem vstopil, ker sem hotel preko politike pomagati Nafti. Nezadovoljstvo je sprožal odnos takratne vlade do vprašanja, rafinerija da ali ne. Imeli smo občutek, da je Petrol država nad državo, kajti Petrol je dejal, da rafinerije ne bo, in tako je tudi bilo. Mislim, da je bila to napaka, in to me je vzpodbudilo, da sem se včlanil v SLS.

Prej kot študent niste bili politično angažirani? Denimo leta 1989 ali 1990?

Ne. Po vstopu v stranko sem bil občinski svetnik v Lendavi, ko sem se od tam odselil, sem kot svetnik odstopil in se s politiko nisem več aktivno ukvarjal, ampak se posvetil svojemu poklicu.

Kdo vas je pripeljal na mesto ministra za promet?

Takrat me je poklical Janez Podobnik in mi rekel, Radovan, ti boš minister za promet. Ne bom vam ponovil, kaj sem mu takrat odgovoril. Ne bi smeli

objaviti. Ker nisem bil navdušen, mi je omenjal, da bi s takratnim predsednikom vlade Janezom Janšo kakšno rekla o Nafti. To podjetje ni pri srcu samo meni, ampak v nekaj generacijah vsej moji družini. Tu me je dobil. In sem šel ter pristal na ponudbo.

Po samo dvajsetih minutah pogovora z Janšo ste pristali na ministrsko mesto?

Ja, na sestanku smo se pol ure pogovarjali, marsikaj, a nič ne vem kako pomembnega. Predsednik vlade je zatem prinesel papir, da soglašam s kandidaturo za ministra. In jaz sem ga podpisal.

Je Janša Podobniku naročil, naj najde nekoga, ki ni povezan s cestnimi posli in lobiji?

Mogoče, ja. Zagotovo se je takrat iskalo nekoga, ki ni imel nič z avtocestami. To, da je vse, kar imam s prometom, vozniško dovoljenje, je bil potem tudi glavni očitek. Kar je bilo nenazadnje tudi res. Dela sem se lotil z logiko, ki sem jo prinesel iz Naft. Pri nekaterih stvareh sem bil uspešen, pri drugih ne, vmes je bilo predsedovanje Evropski uniji, pa predvolilna kampa-nja... Moram pa priznati, da se takrat ne bi tako hitro odločil, če ne bi v Nafti med nami vodilnimi prihajalo do nesoglasij, ker se je nadzorni svet odločil za menja-vo vodstva, ki sem ga jaz ves čas podpiral, čeprav je bil predsednik uprave politično drugače opredeljen kot jaz. Odločil sem se, da je zame najbolje, da grem.

Slišati je, da gre Nafti za nohte.

Stran / Page: 10

Doseg / Reach: 52000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 3042 cm²

8 / 10

Res je, in zato sem zelo zaskrbljen. Kriza je udarila po metanolu, ki je bil precej časa cenejši kot plinska surovina, zdaj ni več tako, toda čez noč je zelo težko izstopiti iz podpisanih pogodbenih razmerij, ki segajo v Rusijo.

Je Nafta lahko še ena socialna bomba v Prekmurju?

Lahko postane hud problem za občino Lendava in tudi širše. Tam je zdaj zaposlenih še 500 ljudi. Kot stari »naftar« vidim še veliko možnosti, da obstane in se razvija.

Če bi vi bili nekakšen prekmurški guverner, kaj bi bili vaši ukrepi za razvoj?

Treba bi bilo združiti kmetijstvo – vendar ne tisto na podlagi koruze in pšenice – s potencialom termalne energije, ki je v Prekmurju dovolj. Dobrega izkoristka te energije pa ne bo, če ne bo vzpodbude od zunaj, kajti ob ceni sodčka nafte okoli 100 evrov geotermalna energija še ni rentabilna. V Nafti smo pilotni projekt ogrevanja Lendave uresničili, toda nič ne kaže, da bi tak sistem uvedli še drugje, v Murski Soboti, Ljutomeru, morda v Radgoni. Sicer bi morali to energijo bolj uporabiti za pridelavo hrane. A za kaj takega, nadgradnja bi bil turizem, je potreben sistemski pristop.

In bančni krediti?

Ja, to bi moral biti velikopotezni projekt. Težava je tudi v razdrobljenosti Prekmurja na veliko število majhnih občin.

Članom SLS ste pred kratkim poslali anketo, v kateri jih med drugim sprašujete o ukinitvi obveznega članstva v kmetijsko-gozdarski zbornici. Zakaj ste prav vi dregnili v to politično občutljivo zadevo? Ali to res delate po navodilih kmetijskega ministra Židana?

Moj bog in sveta nebesa! Že v svojem kongresnem govoru sem napovedal, da bomo načeli marsikatero vprašanje o tej zbornici. Zato, ker kratko malo z njo niso zadovoljni naši člani, kmetje. Zdaj smo odprli vprašanje obveznega članstva. Članom SLS smo poslali anketo s 36 vprašanji, na vprašanje o obveznem članstvu je 60 odstotkov vprašanih odgovorilo, da temu nasprotujejo. Na to temo smo opravili tudi veliko razgovorov. Mimogrede, jaz verjamem, da je med kmeti, ki niso člani SLS, ta odstotek nasprotovanja še višji.

Za zdaj so me v teh razgovorih prepričali, da je obvezno članstvo v zbornici še smotno. KGZ je še edina institucija, ki jo kmetje imajo in na katero se lahko zanesejo, kljub temu da z njo niso zadovoljni. Tudi jaz nisem. Prihodnje leto bodo nove volitve in s tem tudi priložnost, da na čelo zbornice pridejo novi obrazi. Trdim, da tudi zadružna zveza ni storila vsega, kar bi morala. Še zlasti zdaj, ko se razgaljajo ta cenovna nesorazmerja pri hrani. Za kmete je pri odpravljanju teh nesorazmerij še posebej pomembno, da imajo prek zbornice enoten nastop oziroma da bi bila zadružna zveza »player« na tem področju. Zdaj imajo kmetje izjemno slabo pogajalsko pozicijo.

Predsednika zadružne zveze Petra Vriska ste vrgli iz stranke, ker ni razkril višine plače, predsednik kmetijsko-gozdarske zbornice Ciril Smrkolj je ob nastopu obljubil, da tega dela ne bo opravljal poklicno, a je storil natanko to. Vaš komentar?

Očitno se veliko hitreje ogrejemo za razpravo pri temah, ko lahko vsak po svoje razpravlja. Veliko težje je razpravljati takrat, ko moraš o temi nekaj vedeti.

Stran / Page: 10

Doseg / Reach: 52000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 3042 cm2

10 / 10

Smrkolj tega, kar je storil, ne bi smel storiti. To, da je dano obljubo prelomil, mu zamerijo vsi, od prvega do zadnjega. To je nedopustno.

Je zbornica še vedno gospodarsko-finančna hrbtenica SLS?

Kako, mislite, finančna hrbtenica?

Morda se stranka neposredno ne napaja z denarjem zbornice, dejstvo pa je, da so njeni vodilni ljudje hkrati pomembni ljudje stranke, ki so v zbornici dobili udobne in poslovno vplivne službe.

Kar zadeva financiranje stranke oziroma njene predvolilne kampanje, smo pred volitvami res dobili ponudbo za finančno podporo s strani ene od področnih organizacij, a jaz pogodbe nisem podpisal. Kako je bilo v času pred mano, pa ne vem. Je pa res, da je veliko na zbornici ali na združni zvezi zaposlenih ljudi, ki so člani ali simpatizerji stranke.

Preidimo od občutljivih finančnih na prav tako, če ne še bolj občutljiva vprašanja človekovih pravic. Zakaj kljub temu, da je koalicija iz družinskega zakonika umaknila najbolj sporni zadevi, posvojitve otrok v istospolnih skupnostih in poroko, še vedno nasprotujete zakoniku?

Priznavamo, da je vlada storila velik korak nazaj, ko je iz zakonika umaknila najbolj v nebo vpijočo zadevo. Mi smo konservativna stranka s krščansko-ljudskimi vrednotami, zato tudi to, kar je v zvezi z družino, še posebej možnost, da istospolni par posvoji otroka, če je eden od njiju njegov biološki starš, za nas ni sprejemljivo. Po našem mnenju družina ne more biti karkoli. Nimamo pa nič proti temu, da se status istospolnih uredi. Nenazadnje je to storila prva desna vlada in ne, kot bi pričakovali, leva. Leva vlada do zdaj ni naredila še ničesar. Kar ni očitek, ampak je res. Skratka te spremembe v zakoniku za čas, v katerem živimo, še niso sprejemljive. Morda bo čez trideset, štirideset let drugače.

Je to tudi vaše osebno stališče?

Ja, tako mislim. Družina je družina.

V enem od intervjujev ste rekli, da družina je, kar je, že skozi tisočletja. Če bi to držalo, bi na primer ženske še vedno čepale doma za štedilnikom. Družbene oblike in z njimi vrednote se vendarle razvijajo, mar ne?

S tem se strinjam, toda po mojem je vlada pri zakoniku stopila korak nazaj tudi zato, ker se velika večina ljudi in tudi koalicijskih poslancev s tem ni strinjala. Ne gre torej samo za problem vrednot desnice, ampak tudi marsikoga na drugem političnem polu.

Razumem politične potrebe strank. V čem pa vi osebno mislite, da je razlika, če se istospolni poročijo ali so samo registrirani?

Saj sem vam rekel. Družina je tisto, kar je, in drugače ne more biti. O razliki? Zame je razlika med registracijo in poroko.

Še eno občutljivo vprašanje imam.

Arhivi?

Ne, čeprav nasprotovanje poslancev SLS noveli arhivskega zakona, s katero se omejuje prost dostop do dela arhiva SDV, ki se nanaša na njeno obveščevalno dejavnost v tujini, ni bilo ravno prepričljivo. Sprašujem vas, ali se tudi vi strinjate z obtožbami Janševe SDS, da predsednik republike laže?

Zame bi bil problem, če bi se dokazalo, da je bil predsednik z dogodki v Velikovcu seznanjen prej, kot so se zgodili.

Se vam ne zdi, da so te obtožbe opozicije še en poskus razvrednotiti državne institucije?

To sem že večkrat tudi sam dejal. Gre za razkrajanje pravne države, ne samo z aferami, ampak tudi na ta način. Nobenega spoštovanja institucij ni več, kot da so popolnoma nepomembne. Vsak ima lahko svoje mnenje o na primer ustavnem sodišču ali protikorupcijski komisiji, ne morejo pa poslanci oziroma politika imeti o njih nadmnenja. Če hočemo pravno državo, moramo njene institucije spoštovati, politika pa negotovati njihov ugled, ki je do temeljev porušen.

Ste tudi poslanec. V parlamentu ure in ure, da ne rečem dneve, izgubljate z večinoma jalovimi razpravami o manj pomembnih zadevah, o katerih poslanci večinoma bere v časnikih. Za razpravo o državnem proračunu pa ste porabili nekaj več kot uro časa in v dvorani je od devetdesetih sedelo deset poslancev. Rekli ste, da je to sramota.

Saj tudi je. Skozi proračun se kaže upravljanje države. Očitno se veliko hitreje ogrejemo za razpravo pri temah, ko lahko vsak po svoje razpravlja. Veliko težje je razpravljati takrat, ko moraš o temi nekaj vedeti.